

Του **Δημήτρη Ζιαζιά**

Μία βασική διαχωριστική γραμμή στην αριστερά αποτελεί το θέμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η μία πλευρά υποστηρίζει ότι η Ε.Ε. είναι ένα καινούριο πεδίο διαπάλης, ότι μία χώρα μόνη της δε μπορεί να κάνει φιλολαϊκές τομές και ότι είμαστε αναγκασμένοι να προσπαθήσουμε να βελτιώσουμε αυτήν την Ε.Ε. Η άλλη πλευρά υποστηρίζει ότι η ίδια η φύση, οι βασικοί κανονισμοί και συνθήκες, το ίδιο το νόμισμα της Ε.Ε., φέρουν το στίγμα και τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου – και πιο συγκεκριμένα των βορειοευρωπαϊκών πολυεθνικών και ειδικά των Γερμανικών – τη θεμελιώνουν ως μια ένωση τραπεζών, ως μια αντιδημοκρατική και αντιλαϊκή διακρατική ένωση. Οι βασικές οικονομικές συνθήκες (πχ Μάαστριχτ) αλλά και το ίδιο το ευρώ είναι ένα νόμισμα που αυξάνει την ανισότητα ανάμεσα στο Βορρά και το Νότο. Και άρα ότι η οποιαδήποτε φιλολαϊκή εξέλιξη προϋποθέτει τη ρήξη με την Ε.Ε., τη συνεργασία των λαών για διάλυση αυτού του μορφώματος και να τεθούν οι βάσεις για μια διαφορετική ισότιμη συνεργασία.

Η κρίση του 2008 προσγείωσε αυτή τη συζήτηση με άμεσο και πρακτικό τρόπο. Αποδοχή των μνημονίων ή όχι; Αποδοχή του νέου ασφυκτικού πλαισίου της ευρωζώνης ή όχι; Δικό μας νόμισμα ή κάτι τέτοιο θα είναι καταστροφή;

Ο λαός αντιλαμβάνεται ποιος είναι ο ισχυρός στην Ε.Ε. Ποιος κάνει κουμάντο. Ποιοι είναι οι όροι του παιχνιδιού. Ο διασυρμός ΓΑΠ στις Κάννες το 2011 δεν είναι μακριά. Ούτε η υποταγή της Κύπρου το 2013. Ούτε η εν τέλει και με δευτερεύουσες βελτιώσεις υποταγή των πρόσφατα φερέλιδων Ολάντ και Ρέντσι στις απαιτήσεις της πολιτικής Μέρκελ, αλλά και η κοινή στράτευση τους στη νεοφιλελεύθερη πορεία της Ευρώπης.

Στη χώρα μας ο ΣΥΡΙΖΑ εμφανίζεται με ένα πρόγραμμα που υπόσχεται φιλολαϊκές λύσεις για την Ελλάδα και μάλιστα ως απαρχή θετικών αλλαγών και ανατροπών για το σύνολο της Ευρώπης. Ισχυρίζεται ότι με τη Γερμανική πολιτική το ευρώ πάει για διάλυση και αυτός θα το σώσει.

Η προεκλογική περίοδος του 2015 είναι πολύ διαφορετική από την αντίστοιχη του 2012. Το 2012 οι απειλές από την Ε.Ε. ήταν άμεσες και κάθετες. Όλα έδειχναν ότι δεν θα ανεχτούν καμία συζήτηση πέρα από την απρόσκοπτη εφαρμογή των μνημονίων.

Το 2015 τα μηνύματα φαίνονται αντιφατικά. Δημοσιεύματα του Bloombergπου αναφέρουν ότι το χρέος δεν είναι βιώσιμο κοντράρονται με άλλα δημοσιεύματα από την ίδια μεριά που διαβεβαιώνουν ότι το χρέος δεν μπορεί να κουρευτεί. Αντιπαράθεση εντός Γερμανίας για το αν θα κάτσουν στο ίδιο τραπέζι με μια κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ ή αν από την πρώτη στιγμή δεν θα αποδεχτούν καμία οπισθοχώρηση από τα μνημονιακά συμφωνηθέντα. Συζήτηση για το αν μπορεί και πρέπει η ΕΚΤ να προκαλέσει ασφυξία ρευστότητας και έτσι να εκβιάσει μια κυβέρνηση ΣΥΡΙΖΑ σε άμεση υποταγή ή όχι.

Μήπως όλα αυτά δείχνουν ότι τελικά υπάρχει πεδίο διαπραγμάτευσης; Ότι στη διαμάχη της αριστεράς η πρώτη άποψη που μιλάει για προσπάθεια αλλαγής της ίδιας της Ε.Ε. έχει δίκιο; Και όχι η δεύτερη που μιλάει για σχέδιο ρήξεων και συγκρούσεων ανάκτησης της λαϊκής και εθνικής κυριαρχίας;

Στη σημερινή συγκυρία υπάρχουν μερικά κενά και αντιφάσεις που εκ πρώτης όψεως φαίνονται «σύμμαχοι» της λογικής του ΣΥΡΙΖΑ περί πεδίου διαπραγμάτευσης.

Ο πρώτος «σύμμαχος» είναι η αντιπαράθεση μεταξύ Ε.Ε. και ΗΠΑ (ΔΝΤ) για το θέμα της κρίσης χρέους. Όχι μόνο του ελληνικού, αλλά όσον αφορά το ελληνικό ζήτημα στο ΔΝΤ ακούγονται φωνές για διαγραφή ενός μέρους, ενώ η Ε.Ε. και ειδικά η Γερμανία δείχνει να μην το συζητάει. Και οι δύο βέβαια μιλούν για μνημόνια και συμφωνίες ξεθεμελιώματος της κοινωνίας και της οικονομίας. Από αυτές που κάνει δεκαετίες τώρα σε όλον τον κόσμο το ΔΝΤ και ζήτησε πρόσφατα και η Ε.Ε.

Δεύτερη αντίφαση. Τα δομικά προβλήματα της Ευρώπης. Όσο παραμένει μια νομισματική ένωση, χωρίς οικονομική και πολιτική ένωση, θα γιγαντώνει τις διαφορές μεταξύ των διαφορετικών χωρών (ποιος θυμάται την περιβόητη σύγκλιση;). Ακόμα και των μεγάλων, πχ Γαλλία-Γερμανία. Σήμερα υπάρχει «γκρίνια» στη Γαλλία και την Ιταλία και οξύνεται το αντιευρωπαϊκό κλίμα. Η ευρωζώνη αποδείχθηκε ο αδύναμος κρίκος της παγκόσμιας κρίσης του 2008 και μαστίζεται από φαινόμενα παρατεταμένης στασιμότητας, από αποπληθωρισμό, από ύφεση. Η Γερμανία είναι ο κερδισμένος σε σχέση με τους άλλοτε ισχυρούς της Ε.Ε. που υποβαθμίστηκαν (Γαλλία, Ιταλία). Η Ευρώπη κλυδωνίζεται από οικονομική κρίση, από κοινωνική κρίση και υψηλή ανεργία. Δοκιμάζονται όμως και οι δύο «παραδοσιακές» πολιτικές οικογένειες που καθοδηγήσαν το ευρωπαϊκό οικοδόμημα μεταπολεμικά. Οι σοσιαλδημοκράτες και το ευρωπαϊκό λαϊκό κόμμα. Κυρίως από εθνικιστικά και ακροδεξιά κόμματα και δευτερευόντως από τα αριστερά.

Υπάρχουν ρωγμές, αντιφάσεις και ρήγματα. Πιθανά να δούμε και μια μικρή ελάφρυνση του χρέους ή διευκόλυνση στην αποπληρωμή που όλοι λένε ότι δεν μπορεί να αποπληρωθεί εκτός από τη Μέρκελ και το Σαμαρά! Πιθανά και μια συζήτηση γύρω από την επιβράδυνση της λιτότητας (όχι τέλος ή ανατροπή) αλλά Ρέντσι ή μια περίοδο χάριτος από τους εταίρους σε μια νέα κυβέρνηση η οποία θα μοιράσει λίγο πιο δίκαια την αδικία. Έτσι κι αλλιώς τα δημοσιονομικά πλεονάσματα δεν αμφισβητούνται από το ΣΥΡΙΖΑ.

Είναι πιθανό το σενάριο - αλλά όχι το πιο πιθανό - να μην προχωρήσουν οι δανειστές και εταίροι σε ξαφνικό θάνατο μιας κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ αν και αυτοί συνεχίζουν και κρατάνε τα κλειδιά του εκβιασμού (ρευστότητα, ΕΚΤ, ταμείο χρηματοπιστωτικής σταθερότητας, ΕΣΠΑ). Έχουν πολλά προβλήματα με την στασιμότητα στην ευρωζώνη, με την πολιτική κρίση, με την κρίση χρέους, με το νομισματικό πόλεμο και το γεωπολιτικό ανταγωνισμό που φαίνεται ότι δεν έχουν αποφασίσει πως θα τα λύσουν για να προσθέσουν άλλο ένα. Φαίνεται ότι το ευρωπαϊκό κέντρο ακόμα συζητάει (βλ. συνάντηση Μέρκελ-Ολάντ) τον τρόπο χειρισμού μιας κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ. Υπάρχει πιθανότητα ο χειρισμός απέναντι να μην είναι ο ξαφνικός θάνατος αλλά το αργό και σταθερό «σούρσιμο» και ενσωμάτωση του ΣΥΡΙΖΑ στο νεοφιλελεύθερο και ασφυκτικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με δωράκια σε δευτερεύουσες πλευρές.

Οι αντιθέσεις είναι υπαρκτές. Οι ιμπεριαλιστές όμως εντός και εκτός Ευρώπης είναι ενωμένοι στη νεοφιλελεύθερη απάντηση και διαχείριση της κρίσης. Δεν είναι τυχαία ότι - δεδομένων των ισοσκελισμένων προϋπολογισμών - η γερμανική αλλά και γαλλική ηγεσία δεν αναφέρονται στην Ελλάδα με βάση το δημοσιονομικό πρόβλημα και τους τεμπέληδες Έλληνες που ξοδεύουν πολλά. Επιμένουν και κάνουν καθαρό ότι η οποιαδήποτε συμφωνία και συμβιβασμός προϋποθέτει την εφαρμογή των περιβόητων «μεταρρυθμίσεων». Δηλαδή των νεοφιλελεύθερων ανατροπών σε εργασιακά, φορολογικά, ιδιωτικοποιήσεων, πλαίσιο επενδύσεων στην Ελλάδα. Ο Α. Τσίπρας στη συνέντευξη μέσω διαδικτύου που έδωσε πρόσφατα σε αυτά ήταν αρκετά φειδωλός. Σε αυτά διαπραγμάτευση δεν υπάρχει. Και το πολλαπλά θωρακισμένο ευρωπαϊκό πλαίσιο σε νεοφιλελεύθερη και νεοαποικιοκρατική κατεύθυνση (συνθήκες Μάαστριχτ, Λισσαβόνας, δημοσιονομικό σύμφωνο κ.α.) το εγγυάται. Το κυρίαρχο ερώτημα την επόμενη περίοδο ίσως να μη βρίσκεται στο χρέος, αλλά στους εφαρμοστικούς νόμους που μας φορέθηκαν τα 4 αυτά χρόνια και στους υπόλοιπους που θα συνεχίσει να απαιτεί η Ε.Ε. σε «πειραματόζωο» απάντησης στην ευρωπαϊκή ύφεση και στη στασιμότητα σε σχέση με το «δυναμισμό» των μεγάλων ανταγωνιστών (Κίνα). Το χρέος μπορεί να γίνει εν μέρει συζητήσιμο, το πλαίσιο διαχείρισης της κρίσης όχι και η διαγραφή των 100 δις του PSI δεν είναι μακριά για να καταλάβουμε τους όρους της διαγραφής μέσω «διαπραγμάτευσης» και με πρωτοβουλία των δανειστών και όχι με πρωτοβουλία του οφειλέτη.

Οι κανόνες αυτοί, τα νεοαποικιοκρατικά και νεοφιλελεύθερα αυτά πλαίσια που οικοδομούνται δεκαετίες τώρα και στην κρίση θωρακίστηκαν με μνημόνια και ακόμα περισσότερους νόμους και συνθήκες δεν είναι συζητήσιμα μέσα στην Ε.Ε. Και μέσα σε αυτά τα πλαίσια ούτε δικαιοσύνη, ούτε δημοκρατία, ούτε ισότητα, ούτε ζωή και εργασία με αξιοπρέπεια για τους εργαζόμενους μπορεί να διασφαλιστεί. Δεν είναι συζητήσιμα γιατί δεν είναι διαπραγματεύσιμα τα ζωτικά συμφέροντά της Γερμανία και των άλλων ισχυρών χωρών, του μεγάλου κεφαλαίου αλλά και γιατί οι πολιτικοί συσχετισμοί είναι τέτοιοι που είναι καταθλιπτικοί. Και οι αφελείς ας μη βλέπουν μόνο το Podemos και το ΣΥΡΙΖΑ και το Σιν Φέιν το 2016. Ας δουν την άνοδο της ακροδεξιάς και του εθνικισμού σε όλη την υπόλοιπη Ευρώπη. Αλήθεια ποιοι θα είναι οι μελλοντικοί συνομιλητές; Η πολιτική είναι συσχετισμοί δύναμης και όσοι δεν τα βλέπουν αυτά ή κάνουν πως δε γνωρίζουν τι σημαίνει Γερμανικός ή Γαλλικός ιμπεριαλισμός, αποκοιμίζουν το λαό με υποσχέσεις για διαπραγμάτευση και για αλλαγή της Ε.Ε.

Το μέτωπο και το πρόγραμμα για απαλλαγή από τη θηλειά ευρώ, χρέους, Ε.Ε. και για διέξοδο από την κρίση προς όφελος των εργαζομένων έπρεπε να είχε οικοδομηθεί από την αρχή της κρίσης.

Μια νέα αντισυστημική αριστερά σε όλη την Ευρώπη που θα παλεύει για ρήξεις με την υπαρκτή Ε.Ε. και λαϊκή κυριαρχία σε κάθε χώρα ξεχωριστά σαν προϋπόθεση προς μια ισότιμη και διεθνιστική συνεργασία των χωρών είναι αναγκαία απέναντι στα αδιέξοδα της Ε.Ε., στην διεύρυνση της φτώχειας, στην εξάπλωση της ακροδεξιάς και του εθνικισμού.

Η συνεργασία Ανταρσα-Μετωπική Αριστερή Συμπόρευση (ΜΑΡΣ) πρέπει να στηριχθεί σαν βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση. Από τις 26/01 έχουμε πολλή δουλειά. Για να αντισταθούμε και για να ανατρέψουμε το «πλαίσιο διαπραγμάτευσης» που μας καταδικάζει στη φτώχεια και την ανεργία.

antarsya-mars.gr